

עפ"ת 38497/04/18 - מישיל ענים נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 38497-04-18 ענים (אחר/נוסף) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופטת חיה זנדברג
מערערים	מישיל ענים (אחר/נוסף)
נגד	
משיבים	מדינת ישראל

פסק דין

ערעור על גזר-דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופטת שרית זוכוביצקי-אורי) מיום 6.3.18 בתיק פ"ל 10028-08-15.

כתב האישום (פ"ל 10028-08-15)

1. הנאשם הואשם בכך שביום 27.8.2015 בסמוך לשעה 19:20 נהג ברכב משא בכביש 385 לכיוון הר גילה. במועד האמור, בהיותו בציר עין יעל, ביצע עקיפה בדרך לא פנויה כשהוא חוצה קו הפרדה רצוף בזמן שבנתיב הנגדי היה רכב שהגיע מולו.
2. בעקבות זאת, נעצר רכבו של הנאשם. מפיו של הנאשם נדף ריח חזק של אלכוהול, והשוטרים הבחינו בדלת הנהג בכוס עם וויסקי ופחית בירה פתוחה. לנאשם בוצע מבחן הליכה על קו, והוא לא הצמיד עקב לאגודל וחרג מהקו. כמו כן, בוצע לנאשם מבחן של הבאת האצבע לאף, והנאשם החטיא 3 פעמים בהבאת האצבע לאפו. התרשמותו הכללית של השוטר, שהנאשם נראה תחת השפעת אלכוהול, הייתה בינונית. בדוגמה של אוויר נשוף של הנאשם נמצא כי ריכוז האלכוהול בליטר אחד של אוויר נשוף של הנאשם היה 720 מיקרוגרם.
3. העבירות שיוחסו לנאשם בכתב האישום היו נהיגת רכב בהיות הנאשם שיכור, עבירה לפי סעיף 62(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; נהיגה בקלות ראש, עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; ועקיפה מסוכנת בדרך לא פנויה תוך חציית קו הפרדה רצוף, עבירה לפי תקנה 47 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.

ההרשעה

4. ביום 12.9.2017 הורשע הנאשם על-פי הודאתו בעובדות כתב האישום, ולבקשת הסנגור הורה בית המשפט הנכבד לתעבורה על הזמנת תסקיר בעניינו.

התסקיר

5. ביום 25.1.2018 הוגש תסקיר מפורט בעניינו של הנאשם. בתסקיר צוין כי הנאשם שוהה במעצר בית מזה כשנתיים ומאז מעצרו אינו עובד ועל כן נקלע למצוקה כלכלית.

6. הנאשם בן 49, נשוי ובעל משפחה. מתנדב במשמר האזרחי באזור המרכז, ומגלה במסגרת זו מוטיבציה ומסירות גבוהה.
7. בדיקת סמים שנעשתה לו בשירות המבחן יצאה תקינה. הנאשם טען בפני שירות המבחן כי החל להשתמש באלכוהול בצעירותו, וכי הוא שותה אלכוהול לעתים רחוקות, בבילוי או באופן מזדמן עם חברים. לדבריו, מאז ביצוע העבירות נשוא כתב האישום הוא מתנזר לחלוטין מאלכוהול.
8. עוד נאמר בתסקיר כי לנאשם אין עבר פלילי. אשר לעבר תעבורתי: לפי התסקיר, הנאשם הורשע בעבר במספר עבירות תעבורה, בגין הוטל עליו קנס. בנוסף, ביום 29.5.2013 הורשע הנאשם בבית-המשפט לתעבורה בפתח-תקווה בגין עבירות שבוצעו בשנת 2010 של התנהגות הגורמת נזק, נהיגה בהיותו שיכור ונהיגה בקלות ראש, ונדון לפסילת רישיון נהיגה בפועל למשך 11 חודשים, לפסילת רישיון נהיגה ל-3 חודשים על תנאי למשך שלוש שנים, לקנס ולמאסר-על-תנאי ל-7 חודשים למשך תקופה של שלוש שנים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירות של נהיגה בהיותו שיכור ונהיגה בזמן פסילה.
9. הנאשם קיבל על עצמו אחריות לביצוע העבירות והביע חרטה.
10. שירות המבחן התרשם כי מדובר באדם, שלאורך חייו ניתב עצמו בצורה חיובית, תפקד תעסוקתית באופן תקין ופרנס את משפחתו. הוא בעל כוחות ויכולות תפקודיות טובות, ומשקיע רבות בקידום ופיתוח מסגרתו האישית.
11. בהערכת גורמי הסיכון למעורבות חוזרת, שירות המבחן התרשם כי החזרתיות בעבירות בתחום התעבורה והשימוש בחומרים ממכרים, מהווים גורמי סיכון.
12. באשר לסיכוי לשיקום: שירות המבחן התרשם כי ההליכים המשפטיים ומעצר הבית הממושך מהווים גורם מרתיע עבור הנאשם, המעוניין בניהול אורח חיים תקין. כל אלו מלמדים על סיכוי לשיקום.
13. המלצת שירות המבחן הייתה כי הנאשם ישתתף בקבוצה טיפולית בנושא נהיגה ואלכוהול. המדובר בקבוצה טיפולית הפועלת בשירות המבחן, ונפגשת אחת לשבוע במשך 16 מפגשים למשך ארבעה חודשים.
14. לפיכך, המלצת שירות המבחן הייתה כי המאסר על תנאי, התלוי ועומד נגד הנאשם, יוארך, ועל הנאשם יוטל צו מבחן לתקופה של שנה לצורך השתתפותו בקבוצה המתוארת. כן המליץ שירות המבחן על הטלת צו שירות לתועלת הציבור על הנאשם בהיקף של 250 שעות, על-פי תכנית שתגובש על-ידי השירות.

גזר הדין

15. ביום 30.1.18 נשמעו טיעונים לעונש בתיק. התביעה ביקשה כי על הנאשם יגזר עונש של מאסר בפועל לתקופה של 8 חודשים, הפעלת התנאי של 7 חודשי מאסר על תנאי במצטבר, כך שבסך הכול יוטלו על הנאשם 15 חודשי מאסר בפועל. עוד ביקשה התביעה כי על הנאשם יוטל מאסר על תנאי, פסילת רישיון נהיגה ופסילה על תנאי, הפעלת הפסילה על-תנאי במצטבר, וכן קנס של 1,000 ₪.
16. סנגורו של הנאשם ביקש לאמץ את המלצות התסקיר. הסנגור הדגיש כי הנאשם שווה במעצר בית מיום 31.8.2015 ורישיונו פסול עד תום ההליכים.
17. ביום 6.3.2018 ניתן גזר-דינו של בית-משפט השלום הנכבד לתעבורה (כב' השופטת שרית זוכוביצקי-אורי). בית-משפט השלום הנכבד גזר על הנאשם את העונש הבא:
(א) מאסר בפועל ל-3 חודשים, והפעלה בחופף של עונש המאסר על-תנאי ל-7 חודשים שנגזר על-ידי בית-המשפט לתעבורה בפתח-תקווה בתיק 1855-02-12 מיום 29.5.2013. סך-הכול, ירצה הנאשם 7

חודשי מאסר, בניכוי ימי מעצרו.

(ב) מאסר למשך 8 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים, שלא יעבור על הוראות סעיף 67 לפקודת התעבורה, שעניינם נהיגה בפסילת רישיון, נהיגה בשכרות או נהיגה תחת השפעה.

(ג) פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 36 חודשים, והפעלה בחופף של עונש הפסילה ל-3 חודשים, כפי שנגזר על-ידי בית-המשפט לתעבורה בפתח-תקווה בתיק הנ"ל. מהפסילה תנוכה הפסילה המינהלית, והפסילה תחושב מיום 31.8.2015.

(ד) פסילה לתקופה של 10 חודשים על תנאי למשך 3 שנים.

(ה) תשלום קנס בסך 750 ₪.

18. בית המשפט לתעבורה נימק בהרחבה ובהעמקה את גזר-הדין. בית-המשפט לתעבורה סקר ביסודיות פסיקה מרכזית בתחום, וקבע כי מתחם הענישה לעבירה של נהיגה בשכרות נע בין פסילת המינימום של 24 חודשים ועד שנת מאסר או יותר, וציין שהדבר תלוי בכמות האלכוהול הנמדדת, בשאלה האם מדובר בעבירה חוזרת, בנסיבות ביצוע העבירה, בתהליכי שיקום שעבר הנאשם ובעברו הפלילי והתעבורתי.

19. אשר להארכת המאסר המותנה: בית המשפט לתעבורה עמד על כך שהארכת התנאי תעשה בנסיבות מיוחדות, כשהכלל הוא שהעונש על תנאי יופעל. ואף כאן הפנה בית-המשפט לתעבורה לפסיקה המנחה, תוך ניתוח כלל השיקולים הצריכים לעניין. בית-המשפט ציין בהקשר זה כי אין המדובר בנאשם שהחל בהליך שיקומי או שעבר שינוי ממשי באורח חייו.

20. לאחר כל אלו, קבע בית-המשפט לתעבורה כי נכון למקם את הנאשם ברף הבינוני של מתחם הענישה נוכח העובדה שמדובר בעבירה חוזרת, שבוצעה כאשר תלוי ועומד נגדו מאסר על-תנאי, נוכח נסיבות ביצוע העבירה ובשל העבירה הנוספת שבוצעה במהלך הנהיגה בשכרות, וכן בשים לב לרמת השכרות הגבוהה.

21. לפיכך, גזר בית-המשפט את עונשו של הנאשם כמפורט לעיל.

הערעור

22. הנאשם ערער על גזר הדין וערעורו התמקד ברכיב המאסר בפועל.

23. בדיון שהתקיים ביום 9.5.18 טענה בהרחבה עו"ד לירז דרזי, באת-כוחו המלומדת של המערער, כי לא היה מקום לגזור על המערער עונש מאסר בפועל וכי לא היה מקום להפעיל את המאסר על תנאי שהוטל על הנאשם. במיוחד הצביעה עו"ד דרזי על כך שהנאשם שהה במעצר בית מוחלט במשך כשנתיים ותשעה חודשים, ובתקופה זו נפגעה גם פרנסתו. עו"ד דרזי הטעימה כי ראוי היה ליתן משקל נכבד בשלב גזירת הדין לפגיעה ניכרת זו בחירותו ובפרנסתו של הנאשם.

24. עוד ציינה עו"ד דרזי את נסיבותיו האישיות של הנאשם, את עברו הנקי, זולת שתי המעידות בעבירות של נהיגה בשכרות, ואת החרטה הכנה שהביע הנאשם. עו"ד דרזי אף טענה כי העובדה שהוזמן תסקיר בעניינו של הנאשם מבלי שהתביעה תתנגד לכך יצרה בלב הנאשם ציפייה כי להמלצות התסקיר יוענק משקל של ממש בגזירת הדין, ובציפייה זו ראוי להתחשב.

25. עו"ד נתי בן-חמו, בא-הכוח המלומד של המדינה, ציין כי אכן הנאשם שהה במעצר בית ממושך, אך נוכח חומרת העבירה בה הורשע, כמו גם נוכח עברו הפלילי בעבירה דומה, העונש שנגזר על הנאשם הוא עונש מידתי, התואם את מדיניות הענישה המקובלת. כמו כן, הדגיש עו"ד בן-חמו את שיקול הדעת המצומצם הנתון לערכאה, המחליטה אם להפעיל את המאסר על-תנאי, ובעיקר הדגיש עו"ד בן-חמו כי ערכאת הערעור ממעטת להתערב בגזירת הדין על-ידי הערכאה הדיונית מקום בו גזר הדין מצוי במתחם הסבירות.

דין והכרעה

עמוד 3

26. לאחר העיון, החלטתי לדחות את הערעור. אכן, הנאשם שהה במעצר בית ממושך, ואין לכחד כי עובדה זו מעוררת קושי. מעצר בית כה ממושך, שהוא מוחלט, פוגע פגיעה של ממש בחירותו של אדם, וכן ביכולתו להתפרנס בכבוד ולדאוג לכלכלתו ולכלכלת בני משפחתו. לכן, מצטרפת העובדה שהנאשם נטול עבר פלילי (שאינו תעבורתי), הוא מעולם לא שהה בכלא, והוא הביע חרטה כנה ואמתית.

27. מנגד, העבירה בה הודה הנאשם חמורה מאד. הנאשם נהג במשאית כשהוא שיכור, עקף פס הפרדה לבן כשמולו מגיע רכב, ויצר סכנה ברורה ומוחשית לחיי אדם. זו לא הייתה מעידתו הראשונה של הנאשם. כשנתיים בלבד לפני ביצוע העבירה על ידו, הורשע הנאשם בביצועה של עבירה דומה של נהיגה בשכרות והוטל עליו מאסר על-תנאי בר-הפעלה. כלומר, המסוכנות מן הנאשם היא נמשכת, ומאסר על-תנאי לא הרתיעו מלשוב ולאחוז בהגה כשהוא שיכור, ובכך לסכן את הציבור ואת עצמו סכנה של ממש.

28. כמו כן, ובעיקר, המאסר על-תנאי שהוטל על הנאשם בהליך הקודם הותיר מרחב מצומצם מאד של שיקול דעת. משהוטל בהליך הקודם מאסר על-תנאי של 7 חודשים, לא נתונה הסמכות לבית-המשפט המפעיל את התנאי להורות כי המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות. הותרת מרחב כה מצומצם של שיקול דעת לערכאה המפעילה את התנאי על-ידי הערכאה שהטילה את התנאי אינה פשוטה. וראו גם הערותיה של חברתי, כב' השופטת חגית מאק-קלמנוביץ, בעפ"ת 35005-08-16 ובעפ"ת 44862-02-16, שהצביעה על הקושי בהטלת מאסר על-תנאי לפרק זמן, שיש בו כדי לצמצם במידה ניכרת את שיקול הדעת של הערכאה המפעילה את התנאי.

29. "אדם מועד לעולם" (משנה בבא קמא ב ו). טבע האדם ומציאות החיים הם כאלו שהעתיד לוט בערפל, ולעולם צפויות באורחות חיו של אדם ובהתנהגותו נסיבות בלתי צפויות.

30. רצון להקל עם אדם בשעת גזירת הדין ולהרתיעו בהמשך באמצעות מאסר על-תנאי, שניתן יהיה לרצות בעתיד אך בדרך של מאסר בפועל - טבעי ומוכן ככל שיהיה בשעת הטלת המאסר על-תנאי - עלול לעורר קושי בהמשכם של דברים, בשל שינויי העתים ושינויי הזמנים.

31. על כל פנים, המצב בנסיבות המקרה שבפנינו הוא נתון. בית-המשפט קמא החליט להפעיל את המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד נגד הנאשם. נוכח חומרת העבירה שביצע הנאשם ונוכח עברו הפלילי בעבירה דומה, אין עילה להתערב בהחלטתו זו של בית-המשפט קמא, החלטה מנומקת ומפורטת שניתנה לאחר שקילת כלל השיקולים הצריכים לעניין. מה גם שאכן, כפי שציין בית-המשפט קמא הנכבד, הארכת התנאי היא חריג, ומחייבת נסיבות המצדיקות זאת, כשלפי הקביעה - שאין עילה להתערב בה - במקרה זה אין נסיבות כאלו.

32. משאין עילה להתערב בהחלטה להפעיל את התנאי, אין עילה להתערב בעונש המאסר בפועל שעל הנאשם לרצות. בדין עמד עו"ד בן-חמו על כך שערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בגזירת הדין על ידי הערכאה הדיונית, מקום בו העונש עומד במתחם הסבירות. כדברי בית-המשפט העליון בע"פ 1872/16 דז'לדטי נ' מ"י, פורסם בנבו (2017):

"נקודת המוצא היא כידוע, כי אין ערכאת הערעור נוטה להתערב בגזר דינה של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית, או שעה שהעונש שנגזר על ידה חורג באופן ממשי מרמת הענישה המקובלת או הראויה בנסיבות דומות" (שם, בפסקה 56 לפסק-הדין. וראו ההפניות הרבות המובאות שם).

33. על כן, אין מנוס מלדחות את הערעור על גזר הדין.

34. הנאשם יתייצב לריצוי עונש המאסר בימ"ר ניצן, אזור התעשייה הצפוני רמלה, ביום 1.7.2018 בשעה 09:00 כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של השב"ס, טל: 08-9787377, 08-9787336.

35. הצדדים יוכלו להגיע להסכמה על מועד אחר להתייצבותו של הנאשם לריצוי המאסר, ואם יעשו כן - יהיה עליהם להגיש בקשה מתאימה לבית משפט זה.

אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, א' סיוון תשע"ח, 15 מאי 2018, בהעדר הצדדים.